

Spalničky a zarděnky v kontextu se zněním Vyhlášky 389/2023 Sb.

Konzultační den Oddělení respiračních, střevních a exantematických virových nákaz a
Oddělení epidemiologie infekčních nemocí

8. 10. 2025

Radomíra Limberková, Lada Svobodová

Vyhláška č. 389/2023 Sb.

Vyhláška o systému epidemiologické bdělosti pro vybraná infekční onemocnění ze dne 19. prosince 2023 (s platností od 27. 12. 2023 a účinností od 1. 1. 2024)

Tato vyhláška upravuje systém epidemiologické bdělosti v návaznosti na prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2018/945 ze dne 22. června 2018 o přenosných nemocích a souvisejících zvláštních zdravotních problémech, které musí být podchyceny epidemiologickým dozorem, a o příslušných definicích případů.

Vyhláška č. 389/2023 Sb. nahrazuje vyhlášku 473/2008 Sb., která byla od 1. 1. 2024 zrušena

Příloha 4: Spalničky

Příloha 13: Zarděnky a vrozený zarděnkový syndrom

pro vyšetřující laboratoře zůstala zachována povinnost zasílat do NRL

- séra obsahující IgM protilátky proti viru spalniček nebo viru zarděnek ke confirmaci
- klinické vzorky s obsahem RNA viru spalniček, zarděnek (PCR pozitivní) a/nebo izoláty těchto virů na buněčných kulturách k další analýze (sekvenaci)
- *Všechny vzorky zasílané do NRL jsou zasílány s kopií původní žádanky zadavatele. K biologickému materiálu určenému k sekvenaci prosíme přiložit kopii výsledkového protokolu laboratoře s uvedením hodnoty CT (pokud je známa). K séru ke confirmaci prosíme přiložit i žádanku o confirmaci (s uvedením výsledků vyšetřující laboratoře). Žádanka o confirmaci může být vlastní nebo lze použít žádanku NRL, která je dostupná na webu SZÚ (<https://szu.cz/odborna-centra-a-pracoviste/centrum-epidemiologie-a-mikrobiologie/oddeleni-respiracnich-strevnich-a-exantematickych-virovych-nakaz/narodni-referencni-laborator-pro-zardenky-spalnicky-parotitidu-a-parvovirus-b19/>)*

Příloha 4: Spalničky

Příloha 13: Zarděnky a vrozený zarděnkový syndrom

Nově stanovená legislativní povinnost laboratoří:

- posílat do NRL měsíční **hlášení počtu testovaných suspektních a vyloučených případů** spalniček a zarděnek

Suspektní případ spalniček: případ se známkami a symptomy odpovídající klinickým kritériím spalniček:

- Horečka a
- Makulopapulární exantém a
- Kašel nebo rýma nebo konjunktivitida

Suspektní případ zarděnek: případ se známkami a symptomy odpovídající klinickým kritériím zarděnek:

- Makulopapulární exantém a
- Cervikální, suboccipitální nebo postauriculární adenopatie nebo artralgie/artritida

Proč je potřebné hlásit?

- Požadavek měsíčního hlášení vznikl pro potřeby posouzení stavu eliminace spalniček a zarděnek (MR) v České republice
- Posuzování provádí Regionální verifikační komise (RVC) pro eliminaci spalniček a zarděnek (WHO/EURO), vychází z dat poskytnutých Národními verifikačními komisemi (NVC)
- Národní zpráva pro RVC: Annual Status Update on Measles and Rubella elimination kromě jiného **deklaruje i počet vyšetřených a počet vyloučených pacientů s podezřením na onemocnění spalničkami nebo zarděnkami v dané zemi**
- Souhrnný výpočet potvrzených a vyloučených případů provádí NRL podle hlášení jednotlivých laboratoří a výsledků konfirmačních vyšetření provedených v NRL.
- RVC uděluje status zemí 1) s eliminací onemocnění (ČR)
 - 2) s endemickým výskytem
 - 3) se znovuobnovením cirkulace viru

Příloha 4: Spalničky

Příloha 13: Zarděnky a vrozený zarděnkový syndrom

měsíční hlášení počtu testovaných suspektních případů spalniček a zarděnek

- **do hlášení nespadá screeningové vyšetření gravidních žen**
- hlásí se:
počet testovaných suspektních případů spalniček a zarděnek a
počet laboratorně pozitivních případů (?), které byly zaslány do NRL ke confirmaci
 (tj. IgM pozitivní) či sekvenaci (PCR pozitivní); zasílá se i nulové hlášení
- metodika hlášení - [Metodické pokyny - SZÚ | Oficiální web Státního zdravotního ústavu v Praze](#)

Hlásicí tabulka

	Počet testovaných suspektních případů (pacientů)			Počet pozitivních případů (pacientů) zaslaných do NRL		
	PCR ¹	IgM ²	PCR + IgM ³	PCR ⁴	IgM ⁵	PCR + IgM ⁶
Spalničky						
Zarděnky						

¹Počet testovaných pacientů jen PCR

²Počet testovaných pacientů jen sérologicky

³Počet testovaných pacientů PCR i sérologicky

⁴Počet pozitivních pacientů v PCR

⁵Počet IgM pozitivních pacientů

⁶Počet IgM a/nebo PCR pozitivních pacientů

[illegible]

2024

Annual Status Update on Measles and Rubella Elimination (Czech Republic)

V roce 2025 zasílá měsíční hlášení:
31 laboratoří z 13 krajů ČR, nehlásí Liberecký kraj

c) Number of suspected cases tested in 2024 by type of the laboratory

Systematic screening studies as well as any other results of general screenings of population should not be reported in this form (e.g. survey for rubella in pregnancy).

Laboratory performing the test	Number of suspected cases tested for measles	Number of suspected cases tested for rubella	Number of suspected cases tested for CRS
WHO-accredited lab(s)	207	163	0
Proficient labs overseen by WHO-accredited lab	1857	1272	0
Nationally accredited labs			
Other labs			
Total	2064	1435	0

Cca 50 laboratoří pod supervizí NRL (EHK, MLP)

c) Number of measles and rubella cases in 2024

	Total number of suspected cases (from diseases-specific and syndrome-based surveillance)	Total number of cases classified as measles or rubella (laboratory-confirmed, epidemiologically linked and clinically compatible cases)	Number of discarded cases (please indicate if these are discarded for both diseases)
Measles	2064	35	2029
Rubella	1435	0	1435

Value in cell "Total number of suspected cases" should be equal to the sum of values presented in "Total number of cases classified as measles or rubella" and "Total number of discarded cases". Include laboratory-confirmed, epidemiologically linked and clinically compatible cases, regardless of origin (include imported).

If suspected cases are systematically investigated/tested for both diseases in your surveillance system (syndromic-based surveillance; simultaneous or sequential testing in laboratories), cases suspected for measles may be included in the total number of cases suspected for rubella, and conversely, cases suspected for rubella may be included as cases suspected for measles.

Measles cases by genotypes and sequence variants 2023-2025

Příloha 4: Spalničky

Příloha 13: Zarděnky a vrozený zarděnkový syndrom

Povinnost NRL dle české legislativy

- konfirmační testování IgM pozitivních sér, včetně IgM anti - rubella, PV B19, EBV; avidita IgG
- sekvenace všech PCR pozitivních vzorků
- hlášení potvrzených případů do ISIN (KHS) či zadávání výsledků NRL k již založeným případům

Povinnosti NRL definované WHO/ECDC/RVC

- měsíční hlášení laboratorního testování spalniček a zarděnek do evropské databáze WIISE
- vkládání sekvencí spalničkového viru do evropské databáze MeaNS (RubeNS pro zarděnky)
- zpracování laboratorních celorepublikových dat pro potřeby hodnocení stavu eliminace
- úspěšná účast v sérologickém a molekulárním panelu EQA organizovaných WHO
- WHO akreditace – plnění podmínek pro její udělení, každoroční reakreditace

Děkujeme za pozornost a spolupráci

radomira.limberkova@szu.gov.cz

lada.svobodova1@szu.gov.cz

NRL pro zarděnky, spalničky, parotitidu a parvovirus B19